

Біогазовий завод «МХП» – гарний проект, невдала реалізація

За більш детальною інформацією звертайтеся:

Владлена Марцинкевич
Координатор програм
CEE Bankwatch Network /
Центр екологічних ініціатив "Екодія"
vladlena@bankwatch.org

Проект будівництва біогазової станції компанії «Миронівський хлібопродукт» (МХП) [1] наразі знаходиться на розгляді для затвердження Радою директорів ЄБРР. Проект передбачає будівництво нового біогазового заводу потужністю 10 МВт у Вінницькій області, в Україні [2]. Очікується, що Біогазовий завод допоможе вирішити проблему утилізації відходів [3], які утворюються внаслідок виробництва на існуючій птахофабриці.

Проте є кілька застережень, які роблять цей проект неприйнятним у тому вигляді, який є на цей момент: 1) місце було обрано без належної оцінки якості повітря в початковому стані, без проведення та публічного оприлюднення сукупної оцінки впливу існуючої та планованої інфраструктури; 2) соціальне середовище у громаді має ознаки ворожнечі і не дозволяє членам громади публічно висловлювати свої думки та бути почутими, аби громадські слухання та прийняття рішень мали відбулись належним чином.

Проблемні громадські консультації Громадські слухання

Запланований проект буде розташований на території сільської ради села Заозерне, до якої входить два села – Заозерне та Василівка (в яких живуть 307 та 736 мешканців відповідно), що входять до однієї громади.

Публічні консультації щодо будівництва біогазової установки проходили без участі всіх людей, яких стосуються наслідки проекту. Були прямі спроби розколоти громаду та віддати вирішальну роль її меншій частині. У такий спосіб проводились громадські консультації щодо будівництва біогазової станції – «Детальне планування простору і попередня оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС)» – 29 червня 2017 року. Незважаючи на те, що в Протоколі (Замітках) зборів громадських слухань пишеться, що громадські слухання в селі Василівка пройшли на вимогу місцевого населення, вони пройшли без урахування волі іншої частини громади – з села Заозерне, в якому люди не були належним чином поінформовані. Коли вони всього лише один раз дізналися про публічні слухання, – було зібрано 166 підписів проти будівництва. Ми неодноразово звертались з проханням до місцевої сільської ради та Вінницької птахофабрики (місцевої філії компанії «МХП»), що громадські слухання повинні проводитися у всіх поселеннях, яких торкається проект (в тому числі у сусідніх селах) і в самому Заозерному, аби не розколоти громаду.

Аналогічна ситуація щодо іншого об'єкту по розширенню птахівницьких підприємств Вінницької птахофабрики сталася влітку 2016 року. Єдині громадські слухання відбулися без об'яви та обмежили участь всіх потенційно постраждалих людей Заозерненської громади. У зв'язку з цим навесні 2017 року активісти села Заозерне, подали справу до Адміністративного суду у м. Вінниця [4], вимагаючи скасування Розпорядження Голови Тульчинської районної держадміністрації щодо затвердження документації та всіх дозволів на будівництво, які були розроблені на основі неповноцінних громадських слухань влітку 2016 року. Компанія «МХП» також фігурує учасником цієї справи. Не зважаючи на те, що справу було закрито в серпні 2017 року, Апеляційний суд нещодавно ухвалив рішення про поновлення розслідування. Наступне слухання заплановане на грудень 2017 року. Тим не менш, маючи таку судову справу, компанія «МХП» розпочала будівництво бригади 47 без проведення будь-яких подальших публічних консультацій щодо проекту.

Ми вважаємо, що участь ЄБРР в проєкті будівництва біогазової установки є передчасним, оскільки означитиме, що Банк – на стороні компанії до кінцевого рішення суду стосовно питання про незаконні громадські слухання, на яких проводились консультації лише з частиною громади, тоді як повна громада складається з Василівки та Заозерного.

Критичні голоси

Як зазначалося вище, громадські слухання з питань будівництва біогазової станції були єдиною спробою компанії «МХП» виконувати вимоги ЄБРР № 1 щодо проведення змістовних консультацій.

Крім того, соціальне середовище навколо Проєкту будівництва нової бригади птахофабрики та біогазової станції таке, що розколює громаду навпіл, відокремлює одне від одного – селян, сільську раду, районну раду та адміністрацію. Розбиття спільноти призводить до залякування критичних голосів, і, таким чином, висловлювання власної думки стає небезпечним і небажаним.

У серпні 2017 р. Голова Тульчинської райдержадміністрації подав до суду позов проти 4 місцевих активістів (з Клебані, Заозерного та Тульчина), а також місцевого інтернет ресурсу – www.vlasno.info – з проханням про захист його репутації та гідності. Він вважає, що звернення, подане в березні 2017 року Президенту України з формулюваннями «громада вважає, що голова адміністрації Тульчина лобіює інтереси олігарха Косюка», – завдає шкоди його репутації. На нашу думку такі дії є засобом криміналізації діяльності активістів та виступ проти критичних голосів. Після того відбулося лише 1 судове засідання – 9 листопада.

Ми закликаємо ЄБРР не ставити свою печатку на схваленні проєкту, який пов'язаний з тактикою придушення критичних голосів з обов'язкового процесу громадських консультацій. Місцеві постраждалі люди з початку року спілкувалися з керівництвом ЄБРР щодо недоліків у розробці проєкту, але ті ж самі недоліки залишаються і досі. Крім того, це лише одна з низки невирішених проблем спільноти, пов'язаних з операціями компанії "МХП" в місцевому регіоні, до якої входять вищезгадані проблемні консультації по бригаді 47 і побоювання з приводу практики обприскування пестицидами. Місцеві постраждалі люди все більше переймаються тим, що компанія "МХП" проводить консультаційні наради, не дозволяючи брати участь всім людям, на яких впливає Проєкт. Вони також схвилювані тенденцією виключення тих членів спільноти, які висловлювали стурбованість з приводу операцій "МХП" в минулому.

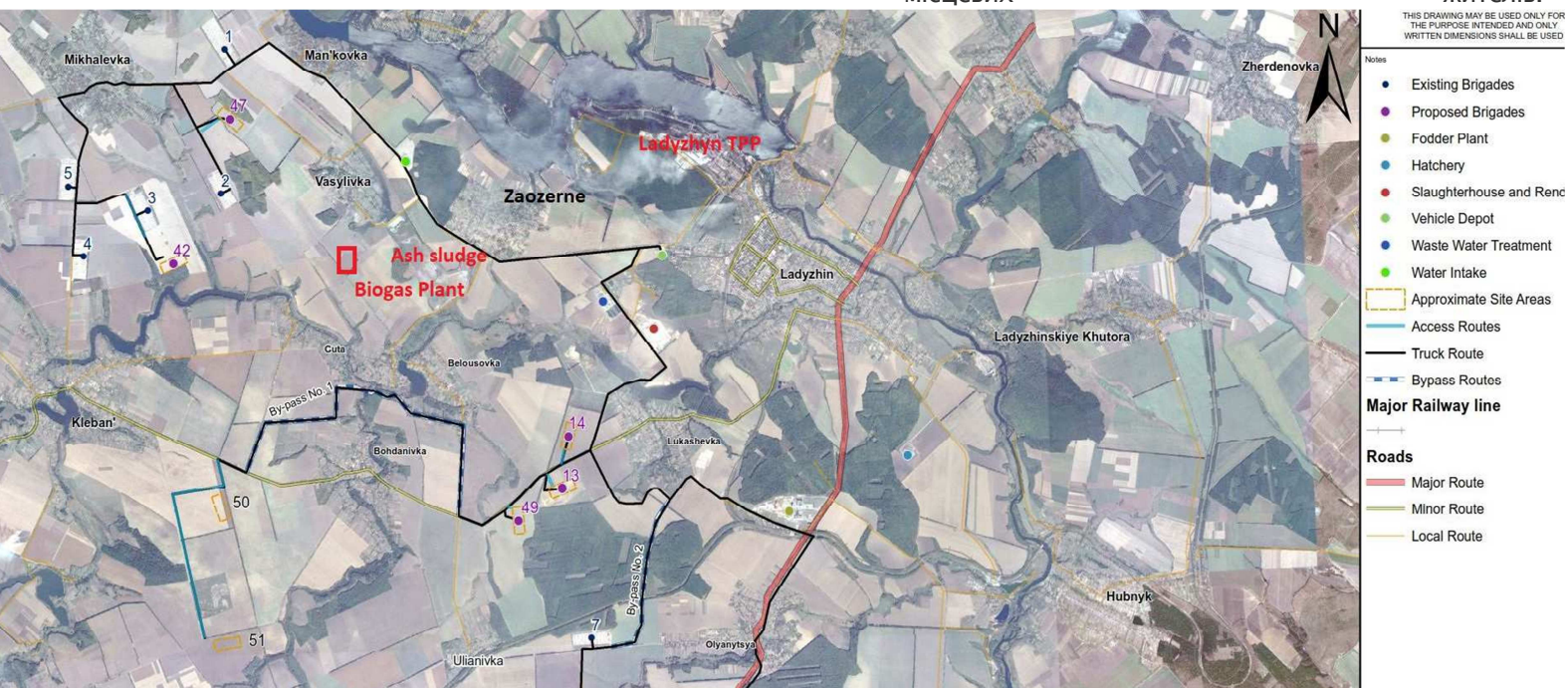
Оцінка сукупного впливу повинна здійснюватися перш, ніж цей Проект буде схвалений

Ми спонукаємо до необхідності проведення оцінки кумулятивного впливу для громади, в місті, де планується будівництво біогазової установки. У попередній ОВНС сукупний вплив взагалі не брався до уваги. Крім того, базові рівні забруднення повітря для цього району були прив'язані до найближчої точки контролю якості повітря в місті Гайсин (приблизно в 30 км) і не можуть вважатися достатніми.

Проведення сукупної оцінки впливу є важливим, оскільки селища Заозерне та Василівка розташовані поряд з м. Ладизин (приблизно 10 км), де працює Ладизинська ТЕС (вугільна) – найбільший забруднювач

повітря в області, який вже має вплив на Вінницьку область.

Золошлаковідвал від роботи Ладизинської ТЕС знаходиться на землях Заозерненської сільської ради. Споруди Вінницької птахофабрики, яка займає місце другого за величиною забруднювача повітря у Вінницькій області, щільно розташовані у сусідніх громадах (Михайлівка, Маньківка, Клебань з 5 існуючими бригадами по вирощуванню курей-бройлерів потужністю 1,5 млн. курчат кожна, та принаймні 3 нові, як відомо, ще заплановані до будівництва, а також існуючі споруди для очистки стічних вод, транспортне депо та забійний цех на землях Ладизина – див. малюнок 1). Члени місцевої громади вже занепокоєні тим, що багато об'єктів, розташованих поблизу їхніх будинків, забруднюють навколишнє середовище. Вони особливо стурбовані тим, що додаткове забруднення від біогазової установки може призвести до серйозного ризику для здоров'я місцевих жителів.

Малюнок 1: План забудов та пов'язаних з ними об'єктів Вінницької птахофабрики. Джерело: Оцінка впливу на навколишнє та соціальне середовище. Додатковий інформаційний звіт, грудень 2016 року, масштаб на А5: 1: 100 000, WSP | Parsons Brinckerhoff для OPIC

Чотири альтернативи вибору, які були розглянуті в попередній ОВНС, не мали істотної різниці між собою територіально,

оскільки всі вони знаходилися в межах 10-кілометрової зони, отже основною причиною вибору місця була зручність у логістиці.

Таким чином, громади побоюються, що в районі, де пропонується забудова біогазової установки, вже існує значний рівень забруднення повітря, але вони не мають доступу до адекватної інформації, щоб достеменно знати, яким же є цей рівень базового забруднення. Отже, оцінка впливу має здійснюватися належним чином, спираючись на оцінку сукупного впливу від вже існуючої та планованої економічної діяльності.

На даний момент консультанти ЄБРР виявили проблеми з відділенням біогазової установки від когенераційної частини. В даний час попередня ОВНС не включає впливу виробництва електроенергії і тепла та іншої лінійної інфраструктури (дороги, лінії електропередачі). Необхідність її проведення передбачена Планом екологічних та соціальних дій.

Проте, ми вважаємо, що оцінка впливу когенерації на навколишнє середовище повинна бути проведена разом з оцінкою впливу біогазової установки, а не відкладена до моменту затвердження проекту.

Приймаючи до уваги все вище зазначене, ми просимо відкласти рішення щодо Проекту до того часу, поки не буде розроблено оцінку впливу на довкілля для повного Проекту (біогазової установки і когенерації), завершено оцінку сукупного впливу на навколишнє середовище, а також до того часу, коли відбудуться зміни на краще у соціальному середовищі, де буде забезпечена можливість вільно висловлювати думки і не буде місця випадкам залякування активістів.

[1] Проект «МХП» № 49301 «Будівництво біогазової установки»: <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/mhp-biogas.html>

[2] Проектом передбачено потужність 120 000 кубічних метрів біогазу та 10 МВт електроенергії та 10 МВт теплової енергії (пари та гарячої води) – ця установка буде використовувати лише 50% гною, який нині утворюється від виробництва на Вінницькій птахофабриці.

[3] Відходи від фермерських господарств в основному складаються з лушпиння соняшнику та пташиного посліду.

[4] Інформація в Державному судовому реєстрі: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69669181>